

ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВНОЇ РОБОТИ У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ УЧБОВИМУ ЗАКЛАДІ ЯК СКЛАДОВОЇ ЧАСТИНИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Метою роботи є дослідження і аналіз принципів, методів, стратегій та основних напрямів виховної роботи у вищому технічному учбовому закладі. Розглянуто процес впливу педагога на студента з метою набуття ним навичок поведінки в сучасному суспільстві.

Сучасний стан нашого суспільства, процеси, що проходять у політичному, економічному і духовному житті нашої країни, спонукають по-новому поглянути на проблеми виховання громадянина, формування інтелектуального і творчого потенціалу особи у вищих учбових закладах.

Студентські роки – період активного життєвого і етичного становлення молодих людей, коли вони вперше стикаються з незвіданим світом складних відносин і, як ніколи, потребують підтримки і твердих орієнтирів. Тому виховна робота у вузі стає невід’ємним компонентом підготовки фахівця.

Саме у вузі, пройшовши школу громадських організацій, об’єднань, творчих колективів, студент набуває твердих життєвих орієнтирів, навиків організаторів, особистих якостей, необхідних ученому, керівникові, громадському діячеві. Звідси витікає, що разом з розв’язанням задач учбового процесу ВНЗ зобов’язаний створювати умови для саморозвитку і самоствердження особистості, вдосконалення здібностей студента.

Актуальність постановки проблем виховної роботи у ВНЗ обумовлена і самою специфікою студентського молодіжного середовища, інтелектуальної еліти, молоді, що завжди відрізняється найбільшою цілеспрямованістю, "просунутістю" в будь-яких починах, активністю життєвої позиції. Передбачається, що вуз повинен створювати, оцінювати і покращувати не тільки умови навчання, але і умови для гармонійного виховання студента, фахівця-випускника, умови, в яких він не тільки може вчитися, але і розвивати свої творчі можливості [1].

Цілі виховної роботи:

- створення оптимального соціального середовища і розвиваючих умов діяльності особистості, що забезпечують творче самовираження і самореалізацію особистості майбутнього фахівця;
- формування гармонійно розвиненої, творчої і етичної особистості, особистості Громадянина своєї країни, фахівця, здатного працювати в колективі та бути лідером, фахівця, здатного діяти і перемагати в умовах конкурентного середовища.

Основні принципи виховання:

- особистісно-діяльнісна спрямованість освіти;
- організація середовища виховання;
- культивування особистої відповідальності;
- полікультурний характер освіти і виховання;
- оптимізація психологічних і педагогічних технологій;
- плюралізм і варіативність виховних практик;
- толерантність;
- оптимізація процесів соціалізації та індивідуалізації;
- збільшення міри свободи суб’єктів навчально-виховного процесу.

Стратегія виховної роботи.

Виховна робота у ВНЗ – це до певної міри завершальний етап виховання молодої людини в системі освіти, і це пред’являє до неї особливі вимоги:

- орієнтація студентів на гуманістичні світоглядні установки і життєві цінності в існуючих соціально-економічних умовах, формування гуманістичної самосвідомості;
- формування громадянськості, національної самосвідомості, патріотизму, пошани до законності і правопорядку, внутрішньої свободи і власної гідності;
- формування корпоративної культури;
- виховання потреби в саморозвитку та самоосвіті у всіх галузях життєдіяльності (у науці, освіті, культурі, спорті і т.д.);
- забезпечення гідного освітнього і етичного рівня;
- залучення до загальнолюдських етичних цінностей;
- виховання потреби до праці як важливої життєвої цінності;
- прищеплення толерантності;
- виховання потреби в здоровому способі життя.

Основні завдання:

- формування у студентів громадянської позиції і патріотичної свідомості, правової і політичної культури;
- формування якостей особистості, необхідних для ефективної професійної діяльності;
- виховання високих етичних якостей і інтелігентності;

- розвиток орієнтації на загальнолюдські цінності і гуманістичні ідеали;
- прищеплення умінь і навичок управління колективом в різних формах студентського самоврядування;
- збереження і примноження історико-культурних традицій академії, спадкоємність у вихованні студентської молоді;
- залучення до академічного духу, формування відчуття академічного корпоративізму і солідарності;
- зміцнення і вдосконалення фізичного стану, розвиток прагнення до здорового способу життя, виховання нетерпимого ставлення до наркотиків, пияцтва, всіх форм антигромадської поведінки.

Виховна робота в ДДМА ведеться по декількох напрямках: ідеологічному, правовому, етичному, економічному, естетичному, фізичному, екологічному.

Ідеологічний напрям роботи у ВНЗ передбачає допомогу студентам в усвідомленні свого буття і тенденцій його розвитку. У ідеології закріплюється система окремих соціальних груп, значуща для всього суспільства. Ідеологічні цінності є орієнтирами соціальних дій, впливають на суспільну активність.

У навчальному процесі важливо розглянути ідеології з погляду ефективних програм суспільного розвитку гуманістичних цінностей, пріоритетів – добра, зла, совісті, відповідальності, справедливості.

Етичне виховання – це основний спосіб нормативної регуляції дій студента у ВНЗ. Найважливішим елементом виховання виступає ідеальний образ, всього морально довершеного, прекрасного, вищого. Мораль проникає у всі сфери людської діяльності. Етична мета, етичні цінності тісно пов'язані з навчальним курсом, впливають на спосіб мислення і діяльності студента, допомагають процесу самовдосконалення і саморозвитку.

Правове виховання передбачає формування певного рівня правового мислення і чуттєвого сприйняття правової дійсності.

Естетичне виховання направлене на культивування прекрасного, піднесеного, благородного. Відвідини виставок, музеїв, театрів і ін., де демонструються вищі художні досягнення, складають невід'ємний елемент усебічного цілісного розвитку особистості.

Екологічне виховання полягає в пропаганді ідей гармонізації людини і природи, людини і космосу, формування відповідальності за подальшу еволюцію Землі.

Економічне виховання передбачає формування економічного мислення, необхідного для ефективної практичної діяльності в умовах ринкової економіки. Уміння проникати в суть явища, виявлення зв'язку залежностей, пропозиція ціннісних думок про ідеї, рішення, методах і так далі є освітніми цілями економічних дисциплін [2].

Процес навчання правилам суспільного життя передбачає використання певних методів виховання. До основних методів виховання у ВНЗ відносяться наступні: **переконання, метод прикладу, критика і самокритика**.

Переконання – це процес дії на свідомість людини за допомогою поглядів, ідей, світогляду для формування твердої впевненості в істинності чого-небудь. Переконання, тверда позиція викладача впливає на регулювання і оцінку поведінки студентів у вузі.

Метод прикладу – це дія викладача на студентів силою особистого прикладу. Це можна реалізувати у разі пошани і довіри до викладача.

Критика і самокритика дозволяє знаходити оптимальні варіанти вирішення проблем. Критикуючи, викладачеві слід приймати до уваги індивідуальні особливості кожного студента, його біологічний, психологічний і соціальний розвиток [3].

Головною метою виховання студентів ДДМА є різносторонній розвиток особистості майбутнього фахівця з вищою професійною освітою, що володіє високою культурою, інтелігентністю, соціальною активністю, конкурентоспроможністю, якостями громадянина-патріота. Особливого значення сьогодні набуває розвиток у студентів ВНЗ здібностей до саморегуляції, самоорганізації, підвищення гнучкості мислення, формування здібності до подолання різних шаблонів, стереотипів. Тому метою виховного процесу стає "формування всесторонньо розвиненої особистості конкурентноздатного фахівця, що поєднує в собі соціальну активність і громадянськість, працьовитість, професіоналізм і культуру, прагнення до духовного і фізичного розвитку, пошана до прав і свобод людини, любові до навколишньої природи, Вітчизни, сім'ї".

Виховна робота із студентами є однією з складових частин освітнього процесу. Вона проводиться в навчальний та позанавчальний час і направлена на формування професійних особистісних якостей майбутнього фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Зимняя И.А. Воспитательная деятельность образовательного учреждения как объект комплексной критериальной – Москва: Выш. шк., 2002. – 34 с.
2. Кагерманный В.С. Модернизация воспитательной деятельности в вузах: мониторинг и рекомендации// Система воспитания в высшей школе. Вып. 5. – Москва: Выш. шк., 2004. – 64 с.
3. Величко В.В. Инновационные методы обучения в гражданском образовании. – Мн.: Медисонт, 2001 – 96 с.

Матеріал надійшов до редакції 28.09.2007 р.

Гетьман И.А. Особенности воспитательной работы в высшем техническом учебном заведении как составной части образовательного процесса.

Целью работы является исследование и анализ принципов, методов, стратегий и основных направлений воспитательной работы в высшем техническом учебном заведении. Рассмотрен процесс воздействия педагога на студента с целью приобретения им навыков поведения в современном обществе.

Hetman I.A. The Peculiarities of the Educational Work in a Higher Technical Educational Establishment as the Component Part of the Educational Process.

The aim of the work is the research and analysis of the principles, methods, strategies and basic educational work in higher technical educational establishment. The process of teacher's influence on a student with the purpose of conduct skills acquisition in the modern society is considered.